

FOTO SALA

FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES

I SALÓ D'ARTISTES DECORADORS

EL Foment de les Arts Decoratives ha inaugurat el seu nou estatge al pis superior de l'edifici del «Coliseum». D'un batibull de jàsseres, armadures i parets al cimbori de la cúpula, els artistes del Foment n'han fet un dels llocs més distingits de la ciutat. Per assolir aquesta admirable instal·lació, tots els socis hi han contribuït sense reparar en sacrificis. Els dirigents del Foment poden estar, doncs, satisfets de la seva iniciativa.

L'entitat es va fundar a principis d'aquest segle; en els seus inicis hagué de viure modestament i hagué de conformar-se amb una actuació incipient. Més endavant, i amb el fervorós entusiasme dels seus homes, va anar adquirint més solidesa i prestigi, fins arribar a l'esplendorosa situació d'avui.

La seva actuació passada ha estat intelligentment benefactora per a les nostres arts aplicades. Recordem, només, com a dades més importants: l'Exposició monogràfica de

puntes i ventalls de l'any 1922; el concurs de la Llar Humil, a l'Exposició Internacional del Moble de Barcelona, 1923; l'aportació a l'Exposició Internacional d'Arts Decoratives de París, 1925; el Saló Espanyol de Fotografia, 1926; l'Exposició d'Heràldica, 1927; presentació dels Artistes Reunits a la nostra Exposició del 1929, i l'Exposició de la Taula Parada, instal·lada al palau Planàs, ara fa tres anys.

Paral·lelament a aquest seguit de manifestacions exteriors hi ha la tasca interna —menys vistosa, però de més rendiment—, d'anar educant la joventut amb una sèrie de cursets especialitzats, conferències i viatges col·lectius d'estudi.

Des d'ara, doncs, els nostres decoradors poden comptar amb el seu casal magníficament instal·lat, des d'on podran continuar, i amb major eficàcia, la seva gestió en pro de les arts decoratives.

I per començar la nova vida han organitzat el I Saló d'Artistes Decoradors al mateix local de l'entitat. Una distingida selecció d'artífexs i decoradors ha exhibit el bo i millor de la seva producció. No és d'estranyar, doncs, que aquest I Saló hagi tingut un gran èxit.

Pel succés obtingut podríem deduir-ne la necessitat d'aquesta mena de certàmens. Perquè el públic s'ha interessat pel Saló, no sols per pura curiositat, sinó amb ànim d'orientar-se i mirar de trobar la sortida en el confusionari laberint de l'art decoratiu d'avui dia. I aquesta hauria d'ésser la principal justificació del Saló: assenyalar una directriu.

I d'aquesta exposició, ¿quines conseqüències se'n podrien treure?

Ben mirat no gaires, i potser cap que ens pugui donar la desitjada solució del problema.

En aquest Saló hem vist que els nostres artífexs són excel·lents i que alguns d'ells es poden comparar dignament amb els millors de qualsevol ciutat europea: els gresos de Llorenç Artigues, les joies de Jaume Mercader, els esmalts de Miquel Soldevila i les edicions de Gustau Gili —per no citar-ne d'altres— ens farien quedar bé a tot arreu.

Però d'això ja n'estàvem assabentats i no ens resol el

problema. I és que, ben mirat, no hi ha tal problema. Un Saló d'artistes decoradors en aquesta època de constants recerques, revisions i frenètiques provatures ha de presentar, inevitablement, l'aspecte confusionari del període que estem passant. I per això veiem —tant en aquest Saló com en el que cada any es celebra a París— que tots els *stands* lluiten aferrissadament per imposar el seu estil. I cada any veiem com van queient estrenus combatents i com en surten de nous. I així sembla que es va elaborant el nostre actual estil decoratiu.

Per tant, si les coses es presenten així, d'aquella justificació dels Salons i d'aquella directriu que dèiem, ¿què en farem? Això no ens hauria de preocupar massa, perquè precisament és en la lluita que podrem orientar la brúixola. Si cada *stand* ve determinat per un vector, de la suma de tots ells en resultarà l'orientació definitiva. Però aquesta addició l'ha d'efectuar el propi espectador.

Veiem, doncs, com un Saló —per diversitat de models que presenti— és molt necessari per a la depuració d'un estil. És de desitjar, per tant, que després d'aquesta primera exposició en vinguin d'altres. El Foment de les Arts Decoratives té la paraula.

M. G.

FOTO SALA

RAMON AMADEU: VERGE LLEGINT (COL·LECCIÓ COMTE DE GÜELL)

L'AJUT ALS ARTISTES PINTORS I ESCULTORS DE CATALUNYA

PER CARLES CAPDEVILA

A entrada d'hivern de l'any passat quedava constituïda amb el títol que encapçala aquest escrit una entitat exemplar per la finalitat especial, pel funcionament i la forma de realitzar l'assistència mútua i la cooperació entre els inscrits per dret propi. L'objecte de l'entitat que en l'aspecte jurídic és el d'una fundació «sui generis», és auxiliar els artistes que hagin caigut en la indigència, els malalts sense recursos i facilitar els mitjans necessaris per atendre amb decència i dignitat les obligacions morals i materials que comporta una defunció en un cas de pobresa.

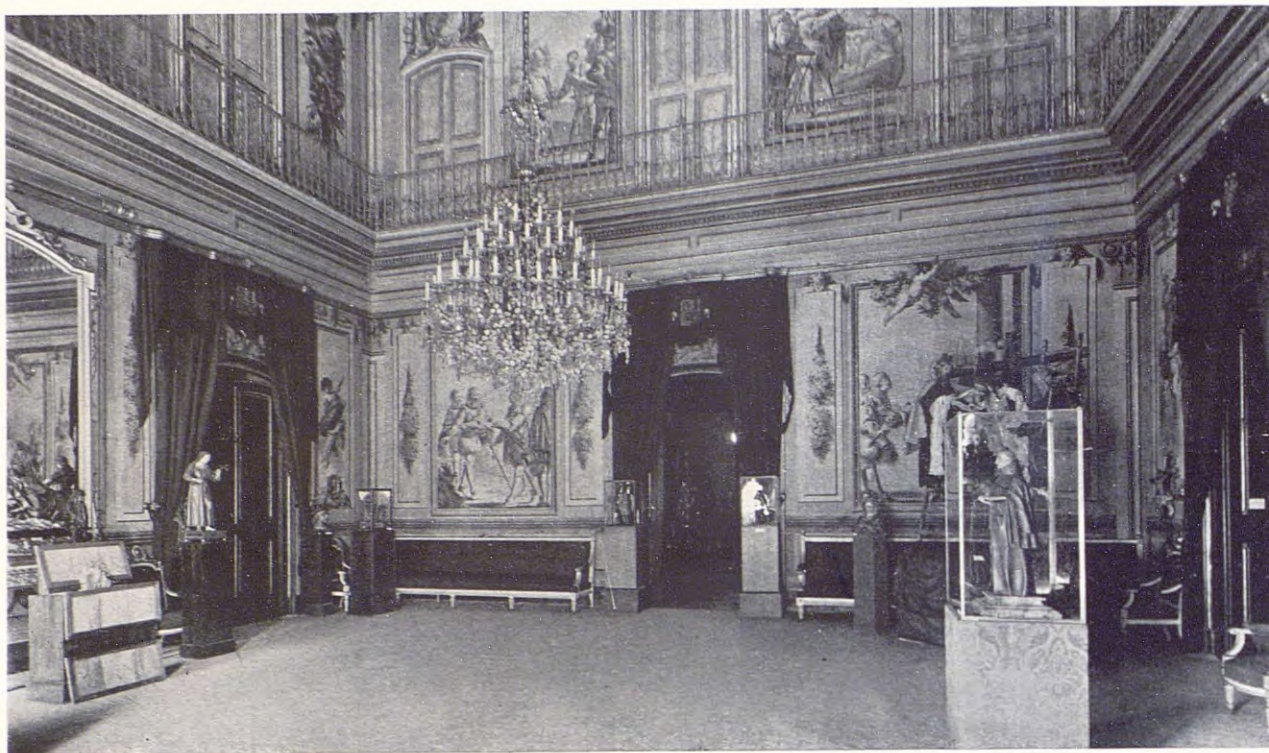
Els iniciadors d'aquesta obra humanitària mereixedora de tots els encoratjaments i de totes les col·laboracions desinteressades, s'han proposat eliminar en tot allò que serà possible l'espectacle dolorós i irritant de l'artista infortunat que els atzars de la sort o les inclemències de la vida han derrotat fins deixar-lo indefens contra la misèria.

Tots coneixem o hem conegut casos tristíssims, molt sovint tràgics de decadències irreparables que converteixen l'artista que n'és víctima en un espectacle tan depriment com vergonyós per als que un dia compartiren les il·lusions i qui sap si els èxits primerencs amb el desventurat que els remolins de la vida han anat cabdellant sense pietat fins a convertir-lo en una desferra humana. Aquell que fou una

esperança en la seva joventut, que ha tastat l'admiració, que ha sentit al front la tebior d'una glòria que s'anunciava amb els resplendors d'una aurora, fins i tot aquell al qual la fortuna li ha allargat la mà en un moment de la seva carrera, els hem vistos rodolar per l'adversitat i perdre's per aparèixer després derrotats, balbs de misèria com uns espectres. Una malaltia implacable pot condemnar un home a la terrible condició d'inútil desnonat, una aventura desgraciada pot mudar en tràgic el destí més rialler.

A Catalunya com a tot arreu, la realitat no ens ha preservat d'aquestes patètiques experiències. En el nostre món artístic no han faltat víctimes d'aquesta mena, i el nostre anecdotari ens ofereix exemples impressionants d'aquestes decadències lamentables.

L'«Ajut als artistes pintors i escultors de Catalunya» es proposa eliminar aquestes ombres sinistres dels medis artístics de Catalunya. Per nobles exigències del cor, pel legítim afany de conservar la dignitat col·lectiva entre els artistes, algun dels mestres ha sentit la necessitat d'emprendre una acció articulada en aquest sentit i la seva iniciativa ha estat rebuda amb el fervor que era d'esperar. De tots els sectors socials, de les corporacions, dels particulars,

UNA DE LES SALES DEL PALAU DEL COMTE DE GÜELL. FOTO ESTORCH

començant per les entitats professionals han sortit veus generoses d'encoratjament i adhesions efectives. La iniciativa ha pres forma real i s'ha concretat en unes normes jurídiques que li donen la consistència legal necessària.

* * *

Donades les singulars directives de la iniciativa no era fàcil emmotllar el contingut de generositat que comportava. Calia organitzar els esforços i canalitzar-los en unes normes permanents. La tenacitat i la intel·ligència dels iniciadors finalment trobava la fórmula adequada per a encabir la nova entitat en el marc de les lleis, i avui l'«Ajut als artistes pintors i escultors de Catalunya» és un organisme amb totes les garanties legals, que s'insinua en la nostra vida social amb una robustesa que les simpaties que l'acompanyen la fan més prometedora encara.

L'entitat és del tipus d'una fundació el fons de la qual ha de formar-se de diverses i variades aportacions.

Primerament, l'entitat es regeix per uns estatuts degudament autoritzats, i està constituïda només per tres representants de les corporacions i entitats següents: Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi, Círcol Artístic de Sant Lluç, Círcol Artístic, Associació Literària i Artística de Catalunya, Les Arts i els Artistes, Associació d'Aquarellistes, Saló de Montjuïc i Saló de Barcelona. D'entre aquests vint-i-quatre components es forma la Junta Directiva, composta d'un president, un vice-president, un secretari, un vice-secretari, un tesorero, un comptador i un vocal. La presidència correspon al que ho sigui de l'Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi, o la persona que la dita corporació delegui.

L'entitat establerta segons el concepte de fundació, no podrà disposar sinó de l'interès que donarà el capital fundacional, i com que l'entitat no ha estat instituïda per deixar ni donació, cal abans que tot formar un fons permanent, inalienable que doni la renda suficient per atendre les finalitats de l'entitat.

El fons per a formar i incrementar el capital de la fundació procedirà de donatius de corporacions oficials, de

donatius i llegats particulars, de les quotes voluntàries d'artistes i no artistes que vulguin contribuir a l'obra de l'«Ajut», de les aportacions anuals que faran els Salons de Montjuïc i Barcelona, Círcol Artístic i Círcol de Sant Lluç.

Altrament, l'entitat es refia, i estem segurs que les seves esperances no seran defraudades, que la Generalitat i l'Ajuntament acordaran destinar-hi un tant per cent sobre la recaptació global de les entrades a les Exposicions Municipals de Primavera, i d'altres tants per cent a deduir de les adquisicions oficials que es faran en els dits concursos, de les entrades de les Exposicions d'Art que organitzarà la Generalitat o l'Ajuntament, del preu de venda dels catàlegs, de les vendes i premis atorgats en les Exposicions d'Art oficials, de tots els premis donats en concursos oficials de pintura i escultura que siguin convocats a Catalunya, de les vendes fetes en exposicions particulars d'autors catalans i no catalans si porten més de vint-i-cinc anys de residència a Catalunya i de les realitzades en entitats artístiques catalanes o sales i establiments destinats a exhibicions d'art.

També serà percebut un tant per cent en les subhastes públiques d'art antic o modern, de les vendes d'obres d'art dels particulars als museus de Catalunya, del preu de les entrades als museus de pintura i escultura de Catalunya. A tots aquests ingressos aleatoris cal afegir-hi les aportacions anuals que les entitats artístiques fixaran en relació al nombre dels seus components i a la importància de les manifestacions d'art públiques que realitzin i els ingressos per dret d'entrada en les exposicions particulars de pagament i el deu per cent de la recaptació en les organitzades per entitats artístiques de Catalunya. Aquestes participacions van de l'u al deu per cent segons els casos.

Han de sumar-s'hi encara les aportacions voluntàries dels artistes, un tant per cent sobre les vendes d'objectes, colors, pinzells, etc., que ofereix la casa Vicenç Ferrer amb la qual l'«Ajut» té un conveni particular, i les aportacions voluntàries de les persones que s'interessen per les qüestions artístiques. Diversos artistes han ofert espontàniament una participació dels seus ingressos en transaccions

determinades. La discreció i el temor d'ofendre la modèstia natural dels artistes que generosament han cedit una part de determinats ingressos, i el temor de cometre omissions involuntàries ens aconsella no citar noms. Els artistes, però, agrairan que fem una excepció en la ressenya d'aquest concurs de generositats, tant més quan es tracta de particulars, i consignen amb legítima satisfacció que els senyors comte de Güell i Francesc Cambó han contribuït al fons de l'«Ajut» amb un donatiu de 5.000 pessetes cadascú.

L'«Ajut als artistes pintors i escultors de Catalunya», per tal de donar les majors garanties de seguretat i permanència, nomenarà un comitè de control format pel president de la Caixa d'Estalvis de la Generalitat de Catalunya, el degà del Col·legi de Notaris i el d'Advocats i els comptadors de la Generalitat i l'Ajuntament de Barcelona.

* * *

N'hi ha prou en passar de relisquentes els ulls pel que deixem apuntat per comprendre l'energia que ha calgut per a superar tantes dificultats, articular parers i donar forma i qualitat jurídica a tants impulsos generosos que dispersos, sense un mínim de cohesió no haurien tingut cap eficàcia sensible.

Frederic Marés i Manuel Humbert han estat els animadors infatigables d'aquesta obra admirable; ells han tingut la tenacitat i la flexibilitat convenient per articular els entusiasmes dels seus companys fins a donar forma entre tots plegats a un projecte els contorns del qual es perdien en la confusió dels impulsos individuals ardents de caritat i en les divagacions més ben intencionades.

Avui l'«Ajut» és una obra amb estructura definida i sòlida es pot dir que tots els caps ja han estat lligats i el que val més encara ha estat excitada una exemplar emulació de liberalitats entre els artistes.

En la realització d'aquesta empresa el motor de la qual han estat els sentiments més delicats de convivència, de protegir l'ajut al que el necessita amb una dignitat que no pugui enterbolir en cap moment l'alegria de rebre'l, cal registrar en primer terme el nom del senyor Joan Antoni Güell i López.

Designat president de l'«Ajut» per dret estatutari com a president de l'Acadèmia de Sant Jordi, des del primer instant ha posat al servei de l'obra la seva gentilesa proverbial. Tot Barcelona recorda amb goig i admiració l'exposició de talles de fusta antigues que l'«Ajut» organitzà en els salons del seu palau de la Rambla, cedits generosament a benefici de l'«Ajut». El públic i els artistes tingueren ocasió de veure reunides a les obres que formen l'esplèndida col·lecció de talles del senyor Güell, altres de molt importants de gremis i particulars.

Alonso Cano, Martínez Montañés, Damià Campeny, Salcillo, Amadeu i altres artistes cabdals del XVII, XVIII i XIX hi eren representats amb obres famoses. La disposició de les sales, el parament, tot contribuïa a fer més atractiva i interessant aquella manifestació artística de tipus monogràfic sense precedents a Barcelona. Fou una lliçó documentadíssima sobre escultura religiosa espanyola i catalana d'aquelles èpoques, a través de la qual era un goig seguir l'evolució del concepte plàstic i la interpretació del sentiment religiós, i és un veritable goig constatar l'interès que el públic va dedicar-li. Durant els dies que durà l'exposició milers de persones desfilaren per les sales d'aquella mansió senyorial oberta a l'obra de l'«Ajut als artistes pintors i escultors de Catalunya» i el públic agraià la deferència i la magnanimitat del que donava tantes facilitats per la cultura popular i la protecció als artistes desvalguts.

* * *

L'«Ajut als artistes pintors i escultors de Catalunya» és un fet: l'obra ha començat a fer el seu camí i aviat se'n tocaran els primers fruits si l'entusiasme demostrat fins ara no es refreda. L'entitat, primerament ha de fer-se un capital mínim per a disposar de l'interès necessari per atendre tots aquells casos previstos en el seu estatut.

Els començaments són un bell auguri i sabem que els fundadors portaran a la pràctica iniciatives i projectes que hauran d'estimular la curiositat i l'interès del públic per la seva obra. Estem segurs que Barcelona sabrà correspondre a uns sentiments tan generosos, al servei dels quals nosaltres posem l'adhesió més entusiasta.

EL COMTE DE GÜELL, PER FERRAN CALLICÓ. FOTO ARXIU MAS

LES EXCAVACIONS DE LA PLAÇA DEL REI

ERA l'any 1931, que el conegut arqueòleg i historiador, senyor Duran i Sempere, començava la sistemàtica excavació de la nostra petita plaça del Rei que, allà al cor de la ciutat, s'amaga entre severs edificis, carregats de prestigi i història.

Certs descobriments casuais que tingueren lloc en anys, àdhuc en dècades anteriors, prometien un fructífer resultat al que remoguéss aquell subsòl tan marcadament limitat per les muralles romanes de la nostra ciutat.

L'ocasió es presentà vers l'any 1930, quan s'acordà reconstruir, en un solar de la plaça, la casa Clariana-Padellàs, desmuntada, pedra per pedra, del barceloníssim carrer de Mercaders. Fou aleshores que es concedí el permís d'efectuar-s'hi treballs d'excavació, que s'aprofitarien per als de fonament de la casa a reedificar.

I les obres començaren i amb elles els resultats. Ara es trobava una àmfora, després un aplec de tassons ceràmics i, per últim, eren ja tota una diversitat les troballes que s'efectuaven entre els vestigis d'uns probables banys públics que s'hi anaven delimitant. El conjunt fou posat del tot al descobert, ben condicionat entre els fonaments de la casa Padellàs i més tard ens serà possible anar-hi a veure i a mostrar-hi al foraster l'antiquíssim origen de la nostra ciutat.

Però l'arqueòleg no quedà satisfet. Allí, al mateix costat, hi quedava l'espai ineditat de la plaça del Rei que una projectada urbanització havia de modificar. Unes excava-

cions s'hi feien necessàries, precisant-hi d'urgència. Els tràmits es feren i autoritzat el permís d'efectuar-les. Les excavacions, indefectiblement, prosseguiren.

Ací, però, els resultats han estat ben diferents: tres nivells de terreny, els dos superiors dels quals han mostrat una part de les necròpolis, amb sepultures, i un d'inferior més antic, naturalment, amb restes de construccions urbanes que reflecteixen l'activa vida d'una ciutat que arribava fins arran de muralla. I aquests nivells, perfectament datables per les troballes, corresponen respectivament als segles VI, V-III i III-I després de Crist.

Deducció que es desprèn dels resultats d'aquestes parcials excavacions de la primera Barcelona: per allà el segle I, en què versemblantment fou fundada, la colònia Faventia Julia Augusta Pia s'estenia, vers llevant, fins a l'actual Via Laietana, al recés protector d'una gran muralla flanquejada per poderoses torres; gaudia d'una vida pròspera i tot fa creure que podia considerar-se-la una gran ciutat colonial. Tres segles més tard, ja cristianitzada, el que la necròpolis es trobés dins el primitiu recinte, implica una reducció de la superfície de la ciutat, ço que diu també d'un llarg període de pobresa i decadència prolongat fins en plena època visigòtica.

* * *

Fins ací les excavacions. Ara bé, el públic, el que en diem el gran públic, poca cosa li diuen aquests conglome-

LES EXCAVACIONS DE LA PLAÇA DEL REI, EN ABRIL D'enguany. FOTO ESTORCH

rats de pedres disposats en totes direccions, l'estructura dels quals no acaba de comprendre bé. Ço que a ell interessa, és la troballa; millor fóra dir, el moment de la troballa.

Era, doncs, natural, convenient, àdhuc necessari no sols l'exhibició de les troballes, sinó també el del procés dels treballs efectuats i explicada la significació dels resultats obtinguts, amb el qual, ensems que satisfer la curiositat popular, es despertaria i estimularia l'interès del nostre poble. I això no podia escapar a la fina percepció del senyor Duran i Sampere.

Així fou com en data de 16 del mes proppassat, a la Casa de l'Ardiaca, tingué lloc la inauguració de l'exposició dels objectes trobats en les excavacions, amb assistència de selectes personalitats del nostre món artístic i intel·lectual.

L'exposició ocupa tres sales. En la primera d'elles s'hi ha disposat l'exhibició, convenientment retolada, de cada

un dels objectes trobats als dos primers nivells, el de la necròpolis, la descoberta de la qual està a bastament explicada per una profusió de fotografies, un bon nombre de detallats croquis de Marià Ribes i unes acurades maquetes fetes per Pere Sunyer i Olivella, Pere Sunyer i Julià, Rogeli Tomàs i Enric Badena. Les troballes són característiques de les necròpolis d'aquesta època sobradament po-bras: gresols de terra cuita, anells i arracades de bronze i aram, etc. Unes sepultures de llarga tradició romana, formades per teules planes disposades en dues vessants, i altres, també de tradició, formades per mitges àmfores, completen la sala a la qual dona interès una vitrina amb les troballes del període visigòtic.

A la segona hi estan exposats diferents aspectes de l'en-cís de la plaça del Rei, deguts als pinzells de Lorenzale i Josep Mestres i als llapis de Baixeres, Cardunets i d'Ivori. Un vell dietari del Consell municipal barceloní quatre-cen-tista, hi està obert per les pàgines en els marges de les quals

s'hi explica gràficament l'atemptat que contra el Rei Catòlic tingué lloc a aquesta plaça.

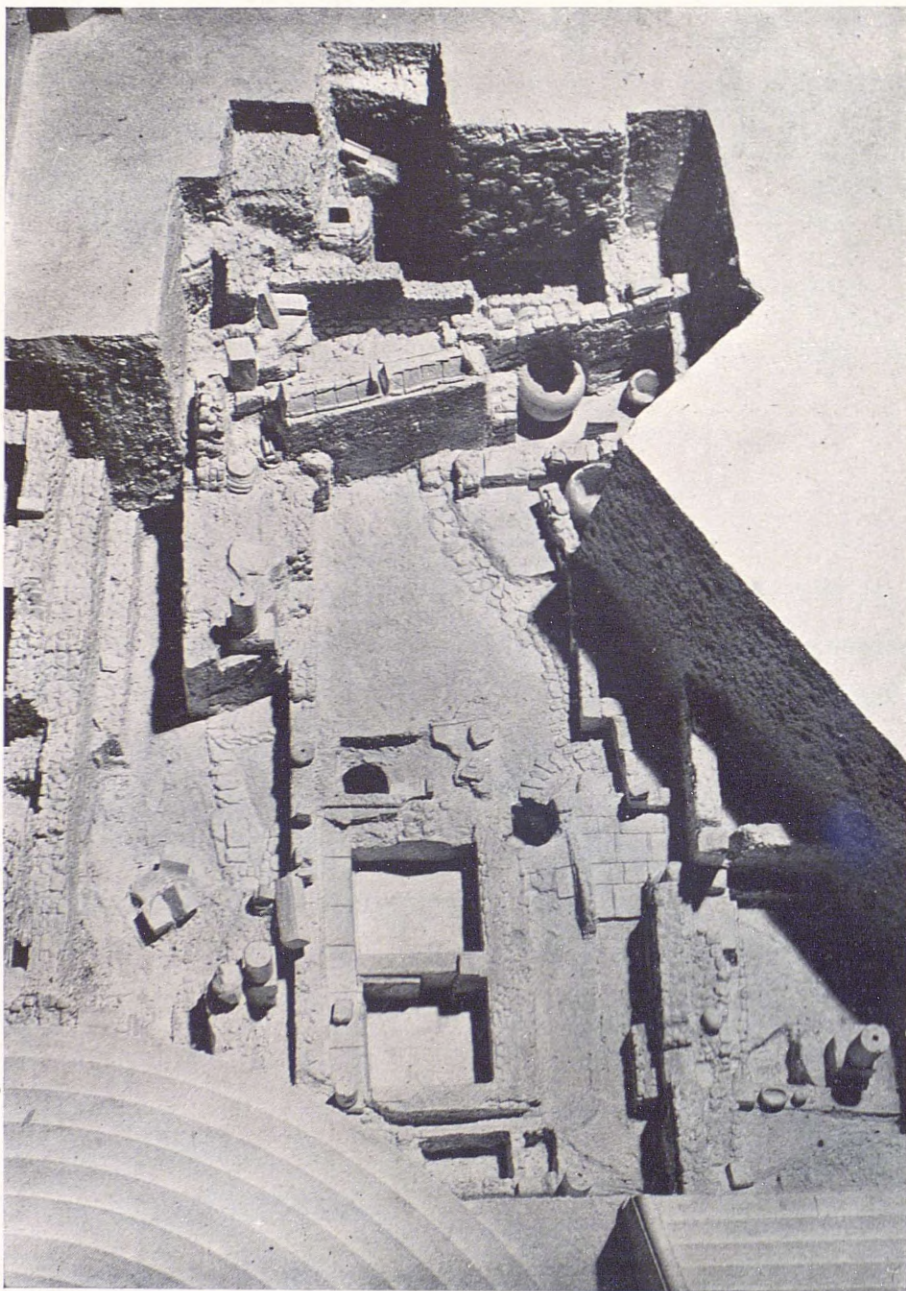
Per últim, la tercera de les sales, la més gran, conté, igualment ben explicats i retolats, els treballs i troballes del nivell inferior, característics en tota excavació d'habitacions: tassons, punxons d'os, pesos de teler, monedes, atuellis domèstics, etc., cada un dels quals té aquell marcat segell de l'època en què fou manufacturat o cons-

truït, i que, a la fi, forma part d'un conjunt de gran interès pel seu extraordinari valor local.

* * *

I és en sortir d'aquesta exposició, tan lloable en tots conceptes, quan hom es plany de la força major que impedeix prosseguir més enllà, vers la Seu, unes excavacions que, indefectiblement, haurien de mostrar-nos la monumentalitat de la nostra primera Barcelona.

J. G.

ESTAT DE LES EXCAVACIONS DE LA PLAÇA DEL REI, EN ABRIL DEL 1936. MAQUETA CONSTRUÏDA PER PERE SUNYER I OLIVELLA, PERE SUNYER JULIÀ, ROGELI TOMÁS I ENRIC BÀDENA, A L'ESCALA 1 : 20. FOTO ESTORCH

NAIXEMENT DE MARIA. OBRA DE BERNAT MONTFLORIT. FINALS DEL SEGLE XIV. COL. HEREUS DE M. MUNTADAS. FOTO A. D. A. C.

EL II SALÓ MIRADOR

LA PINTURA GÒTICA A CATALUNYA

PER JOSEP GUDIOL

MIRADOR ha volgut afegir un nou capítol a la seva campanya d'exposicions monogràfiques tan dignament encapçalat per aquells «Cent anys de retrat femení en la pintura catalana». Ara ha ofert als amateurs un recull de pintura gòtica, animat amb una sèrie de conferències, que ha estat una de les més importants manifestacions culturals de la present temporada.

El II Saló Mirador fou organitzat amb la idea de donar a conèixer una sèrie d'obres seleccionades entre les que constitueixen el fons de les col·leccions

particulars i, per tant, obres en general inèdites i difícilment visibles. La selecció fou feta seguint el criteri de presentar amb poques pintures un esquema de l'evolució cronològica dels diversos tallers d'on sortiren els retaules catalans dels segles XIV i XV; de mostrar, dintre els límits imposats pel curt nombre de col·leccions barcelonines d'alta qualitat, les cotes essencials que marquen la trama de la història immensa de la nostra pintura de la fi del període medieval. Integrat per obres d'autor conegut, o atribuïdes amb

la màxima certesa, solament foren admeses obres anònimes quan aquestes venien a representar un moment culminant influent a l'escola.

La sèrie de pintures sobre taula del II Saló Mirador començava amb el període subsegüent a Ferrer Bassa, el pintor de la famosa capella de Sant Miquel de Pedralbes, que introduí a Catalunya l'estil italo-gòtic. Aquest estil, barreja de les tradicions racials modificades per l'art francès de finals del segle XIII i matisat per l'estilització finíssima de l'escola sienesa, hi era representat per la taula grandiosa de Torruella, una tauleta del mestre de Sant Marc i les obres delicioses produïdes pels germans Serra i els seus seguidors.

L'estil internacional, adoptat a Catalunya ja a finals del segle XIV, humanització realista de l'estil italo-gòtic, tingué com a exponents màxims a Lluís Borrassà i al mestre de Sant Jordi, voltats per una sèrie de deixebles i satèlits de llur òrbita. Més tard, les influències flamenques transformaren lentament l'escola catalana contribuint a la formació dels mestres Ferrer, Huguet i Vergós exponents de la darrera etapa de l'escola de gòtics racialment catalans. En aquests

moments Catalunya atragué els formidables pintors andalusos Alfonso i Bermejo, representats en el II Saló Mirador, com els pintors esmentats abans, amb obres ben característiques i sovint d'una màxima qualitat.

Les conferències donades per Manuel Trens, Soler i March, Gudiol i Folch i Torres i les discussions i comentaris suscitats espontàniament per estudiosos i crítics, han fet que el II Saló Mirador quedés convertit en un petit congrés d'història de la pintura catalana que ja ha donat els seus fruits. El que segons el projecte havia d'ésser solament com un resum i exposició de l'estat actual de la reconstrucció històrica de l'escola, ha despertat un entusiasme tal que, reflectit a tots els centres d'estudi de Catalunya i de fora, ha donat origen al planteig d'una sèrie de problemes, aclarint certes incògnites i revelant un seguit de conseqüències que seran una fita importantíssima en el procés dels estudis de la pintura gòtica.

«Mirador» i els colleccionistes expositors mereixen una memòria de simpatia, com mereixien l'èxit que ha revestit el saló de la pintura gòtica a Catalunya.

DETALL DEL RETAULE DELS REVENEDORS. OBRA DE JAUME HUGUET, A MITJAN SEGLE XV. FOTO A. D. A. C.

DETALL DEL TRÍPTIC DE SANTA CATERINA. OBRA DE MATEU ORTONEDA. COMENÇ DEL SEGLE XV. COL. A. SOLER I MARCH. FOTO A. D. A. C.

DETALL DEL MARTIRI DE SANTA EULÀLIA. OBRA DEL MESTRE DE SANT JORDI. PRIMERA MEITAT SEGLE XV. COL. HEREUS DE M. MUNTADAS. FOTO A. D. A. C.

AUTORETRAT. FOTO SERRA

RETROSPECTIVA DEL PINTOR JOSEP ARRAU I BARBA

La retrospectiva del pintor Josep Arrau i Barba, organitzada pel Centre Excursionista de Catalunya en el local del carrer del Paradís, dona actualitat a la figura del pintor, personalitat singular del vuit-centisme barceloní, poc coneguda de les generacions modernes.

Arrau i Barba neixia a Barcelona el 4 de maig del 1802 i moria l'11 de gener del 1871, en la seva casa pairal situada en el número 44 del carrer del Rech. Arrau i Barba, per les notícies biogràfiques facilitades pel seu fill, tingué un positiu relleu entre la intel·lectualitat de la Barcelona isabelina. Encara que sempre es dedicà a la pintura i les arts plàstiques, la diversitat de coneixements i títols acadèmics que posseïa el qualificaven més aviat de polígraf que de pintor.

Fill d'una família d'artistes; es formà a Llotja on guanyà premis i recompenses i rebé lliçons del gran escultor Damià Campeny. Malgrat les justificades esperances que li oferia la carrera treballà al despatx del seu oncle Jaume Rigalt, notari, i fetes les proves necessàries es matriculà en el Col·legi de Notaris de Barcelona. El títol de notari no li impedí de seguir els estudis a Llotja, ni cursar anatomia i química al Col·legi de Medicina i Botànica.

Entre les moltes relacions que s'havia fet en els medis artístics i científics hi havia la dels germans Brocca, milanesos, residents a Barcelona, amb els quals en 1831 passà un any a la capital lombarda, on freqüentà els estudis d'alguns mestres milanesos. De tornada a Barcelona establí un taller de pintor i exposà les obres que havia dut de Milà. La Junta de Comerç li encarregà un retrat de Ferran VII i amb aquest motiu es traslladà a Madrid on passà una temporada i pintà alguns retrats de la família reial.

Pocs anys després feu un altre viatge a Itàlia per a recollir documents pedagògics per una classe de dibuix ornamental. En 1835 formà part de la comissió encarregada

de recollir els objectes d'art i els llibres dels convents suprimits, el conjunt dels quals constituí el fons de la Biblioteca universitària. Més endavant viatjà per Espanya, França, Bèlgica i Anglaterra i escriví alguns treballs de comentari estètic.

L'any 1846, degut a la seva vasta preparació en ciències naturals, li fou fàcil obtenir els graus de Llicenciat i Doctor en Ciències. De tornada de l'exposició de Londres de l'any 1851, presentà a la Reial Acadèmia de Ciències i Arts una memòria sobre un forn el combustible del qual era el gas hidrogen-carbonat i una altra sobre la llum elèctrica. En 1857 llegí a l'Acadèmia la necrologia del seu mestre i amic l'escultor Campeny, i en 1866 fou elegit president de l'esmentada entitat acadèmica.

Arrau i Barba, malgrat tantes activitats i tants viatges, no abandonà mai la seva vocació de pintor. La seva especialitat fou el retrat en la qual produí obres tan notables com algunes de les que figuren en la retrospectiva del Centre Excursionista. Pintura acadèmica sempre intel·ligent i correcta, en alguns moments s'anima amb una calor i una gràcia plenes de l'accent de l'època.

Arrau i Barba havia escrit diaris dels seus nombrosos viatges i el que és més interessant, una història novellada dels esdeveniments del primer terç del segle XIX. L'obra es titula: «El jurament d'un artista o Joan i Pepeta». Sembla que darrera d'aquest títol d'un regust romàntic tan adorable, són relatats molts fets del temps i l'autor porta els seus personatges per Catalunya, França, Suïssa, Holanda, Anglaterra, Bèlgica i per la Itàlia dels anys de Stendhal, i els fa visitar ciutats, monuments i totes les curiositats que excitaven la sensibilitat i la imaginació de l'època. L'obra és molt voluminosa i està dividida en quatre parts. Seria interessant conèixer les impressions d'un intel·lectual barceloní anant pel món en ple període romàntic. C. C.

CRÒNICA D'EXPOSICIONS

Represa la publicació d'ART en l'avinentsa de l'Exposició de Primavera hem hagut de limitar considerablement la recensió de les exposicions individuals d'art que amb tanta acceleració es succeeixen a casa nostra. Hauríem desitjat que aquesta recensió, per ràpida i sumària que ella fos, abastés almenys tot l'any en curs; l'hem cenyida, però, a les dates de l'11 d'abril al 12 de juny, les més pròximes a la referida Exposició.

També ens hauria plagut d'illustrar convenientment aquesta secció amb la reproducció d'alguna de les obres exposades. Aquesta vegada no ha estat possible, però esperem poder-ho fer durant la pròxima temporada artística, puix que ens proposem prestar la deguda atenció a les exposicions de les nostres galeries d'art, exponent indubitable de la vitalitat artística de Catalunya.

ACADÈMIA DE BELLES ARTS DE SABADELL

Patrocinada per l'Ajuntament de Sabadell i l'Acadèmia de Belles Arts d'aquella ciutat, ha tingut lloc, del 18 al 30 d'abril, una exposició d'homenatge d'obres del pintor sabadellenc *Ramon Duran Camps*, realitzades a París i exposades amb anterioritat a la capital francesa, on tingueren un gran èxit de crítica i de públic.

SALA BUSQUETS

Del 25 d'abril al 8 de maig, *J. Soler i Puig* hi ha exposat vuit pintures a l'oli; sis aquarel·les, algunes d'elles amb traços dibuixats a la ploma, i tres dibuixos a la mina de plom. Obres que revelen un temperament i que recelen una tècnica complicada i dubtosa, però plenes de sensibilitat.

Del 25 d'abril al 8 de maig, el paisatgista *Pere Gussinyé* hi ha exposat vint interessantíssimes pintures fetes als voltants d'Olot, de tons agosarats, grisos argentats, blaus de cobalt, sienes torrades, etc., molt ben harmonitzats. Els volums i les llunyanies, molt valentment tractats.

SALA FORTUNY

Del 18 d'abril a l'1 de maig, el paisatgista *Joan Marcé* hi ha exposat vint bells paisatges dels voltants de Montornès, de colorit justíssim i d'un realisme sa. Amb ells, una sèrie de deu acadèmies al llapis molt reeixides.

SALA GASPAR

De l'11 al 24 d'abril, els «*Ninotaires Independents*» (N. I. P. U.) hi han reunit unes quantes caricatures. Les signaven: *Xirinius*, *Quelus* i els senyors *Opisso*, *Junceda*, *Cornet*, *Moreno*, *Prat*, *Castanys*, *Calsina*, *Llaveries*, *Mestres* i *Roca*.

GALERIES LAIETANES

Del 18 d'abril a l'1 de maig, *Josep Cuelles* hi ha exposat vint-i-cinc teles d'un impressionisme tradicionalista, entre elles diversos paisatges de Mallorca i dels voltants de Barcelona no exempts de qualitats.

Carme Osés, que l'any passat triomfava a la Sala Gaspar, exposà del 18 d'abril a l'1 de maig, set pintures i tretze dibuixos; en les primeres hi ha molta tècnica i fuga; en els segons, tret de tres dibuixos decoratius amb peixos, hi ha un sentit molt acadèmic de la realitat que mena a l'artista a realitzacions que són troballes de finor.

Manuel Pigem hi ha exposat, del 18 d'abril a l'1 de maig, trenta paisatges d'un cromatisme lleu i a moments decoratiu, pintats en llur majoria a l'estany de Banyoles. D'altres, a Cornellà, Santa Pau, Lliurona i Camús.

Tres joves pintors, *J. Altamira*, *J. Morant* i *J. Navarro Rull*, hi han exposat, del 18 d'abril a l'1 de maig, llurs darreres obres: el primer, set olis, natures mortes i paisatges d'un to acadèmic; el segon, deu teles, entre elles un retrat i diversos paisatges d'un impressionisme cromàtic, i el darrer, vuit paisatges romàntics, entre ells tres de jardins ciutadans.

LA PINACOTECA

Del 28 d'abril al primer de maig, *Joan B. Porcar* hi ha exposat una bella sèrie de vint-i-cinc paisatges dels voltants de Castelló de la Plana, plens de sabor i de caràcter: desolats suburbis, camps ombrívols, torreneres i comes pedregoses, tota una visió policroma i substanciosa d'aquell país revelada per una paleta rica i segura.

SALA PARÉS

Manuel Humbert hi ha exposat del 23 d'abril al 8 de maig, un bell conjunt de les seves darreres obres: vint-i-quatre pintures d'una tècnica sàvia i vigorosa i d'un to delicat i harmoniós; onze figures i tretze bodegons, les unes plenes d'aquest misteri atractiu que el mestre sap donar-los i les altres sadolles de realitat pictòrica.

SALA RENART

De l'11 al 24 d'abril, *Lola Anglada i Sarriera* hi ha exposat trenta dels seus típics dibuixos, tots ells de gent menestrala dels darrers anys del segle XIX, donant així una nota molt barcelonina i autènticament catalana, ensems que una prova del gust i de l'espontaneïtat del seu llapis.

GALERIES SYRA

Del 18 d'abril al primer de maig, *Montserrat Fargas* hi ha exposat disset dibuixos de tècniques molt diferents i d'assumptes diversos, però plens de sensibilitat. Molts d'ells finament i harmoniosament colorits.

L'escultor-forjador *Xavier Alexandri* hi ha exposat del 18 d'abril al primer de maig, una sèrie de coures i ferros forjats (caps, mascaretes, figuretes, plats, etc.) dins l'estilització que féu la reputació del malaguanyat Gargallo, però no exempts de profunditat ni d'originalitat.

Josep Serrano hi ha fet la seva primera exposició de pintures, del 18 d'abril al primer de maig. Tres retrats, sis figures més quatre paisatges i cinc bodegons. Bon debut, que aporta a la pintura catalana una paleta vigorosa i plena, i una sensibilitat colorística rica en prometençes.

GALERIES VALENCIANO

Rafael Padilla ha exposat una sèrie de belles pintures del Port de la Selva i Sant Pere de Roda, en les quals l'artista ha sabut plasmar la grandesa d'aquells paratges lluminosos i la majestat de les runes del famós monestir.

ASSOCIACIÓ D'ARTISTES INDEPENDENTS

El Saló d'Artistes Independents, organitzat a un local de la Granvia (antiga casa Espasa) per aquesta Associació, ha reunit un parell de centenars d'obres (pintures, escultures, dibuixos, laques, etc) de totes tendències. A remarcar un petit «clan» de sobrerrealistes i un altre d'humoristes que no arribaven a l'estridència, a desgrat de llurs esforços.

II SALÓ D'ARTISTES UNIVERSITARIS

Aquest II Saló, obert als baixos de la Universitat, no era exempt de vocacions artístiques ni de bon gust, i palesava que hi ha entre els estudiants intel·ligències i temperaments que es preocupen de l'art i el senten. Bona senyal.

SALA BARCINO

Del 2 al 15 de maig, *Màrius Vilatobà* hi ha exposat setze pintures fermament resoltes i harmoniosament concebudes: sis figures femenines, un retrat d'home, un bodegó de flors, un paisatge urbà i sis paisatges rústecs on dominava el verd primaveral.

Juli Garcia Gutiérrez hi exposà, del 2 al 15 de maig, quatre nus de dona (escenes de taller) i vuit paisatges mariners de la Costa Brava, lluminosos i ben harmonitzats.

El pintor *Àngel Gimeno* hi ha exposat, del 16 al 29 de maig, trenta pintures: paisatges rústics i urbans, fets a plena pasta, treballats amb l'espàtula més encara que amb el pinzell, amb la qual cosa assoleixen qualitat d'es-malt, i de fort colorit i de molt de caràcter.

El paisatgista valencià *Vicenç Pons* hi ha inaugurat, el 30 de maig, una exposició de vint teles. Hi ha algunes vistes de Catalunya, però en llur majoria són paisatges de València: l'horta, els tarongers, els arrossars, les sínies, els canals, l'Albufera, amb tot d'aigua que reflexa el cel lluminós i on la paleta del pintor s'esplaia i vibra.

El 30 de maig ha inaugurat la seva exposició de pintures *Andreu Fonts*, amb les següents obres: disset paisatges, tres marines, tres teles amb flors i dues natures mortes. Amb una gran precisió de dibuix i una decidida preocupació de la matèria, aquestes pintures vibren a desgrat dels seus tons pàl·lids per la pruïja de veritat que revelen.

SALA BUSQUETS

El pintor *M. Gisbert* hi ha exposat, del 9 al 22 de maig, una sèrie de paisatges pintats a la Costa Brava, a la Vall

d'Aran i a Caldes de Monthui, fets amb una sobrietat delicada i amb un sentit vivent del paisatge.

SALA ESTEVA

Durant la segona quinzena de maig s'hi ha celebrat una exposició del pintor italià *Giorgio de Chirico*, que comprenia vint-i-set teles representatives del seu art, pintades entre 1914 i 1935. Tret d'un autoretrat, totes aquestes obres pertanyen a la pintura onírica, predecessora i suggeridora de la pintura surrealista. Chirico, que situa l'Espai en el Temps, hi realitza algunes troballes no exemptes d'interès psicològic.

SALA GASPAR

Del 2 al 15 de maig el pintor *R. Ribas Rius* hi ha exposat un retrat de molt de caràcter, tretze bodegons d'una tècnica realista molt reeixida i sis dibuixos amb vistes de Madrid i d'Àvila.

Del 16 al 29 de maig, el dibuixant *Josep P. Oms* hi ha exposat divuit dibuixos acolorits, d'una estilització elegantíssima, pròpia per a la decoració d'interiors o de contes per a infants, i un dibuix al natural d'un realisme perfecte.

GALERIES LAIETANES

Leopold Garcia-Ramon hi ha exposat, del 2 al 15 de maig, vint-i-sis pintures, paisatges i escenes marineres, amb vistes de Mallorca, València, Agris (França), etc. Tot, dins d'una tècnica impressionista i realista, plena de moderació i de suavitat. Entre elles, una petita pintura que valgué a l'artista una medalla en una exposició a París.

Evarist Sanllehi hi ha exposat, del 2 al 15 de maig, un conjunt de catorze pintures entre paisatges i bodegons, tot concebut i executat dins d'un decorativisme d'es-malt que dut a la perfecció podria donar excel·lents resultats.

L'Agrupació d'Aquarellistes de Catalunya hi ha celebrat, del 2 al 15 de maig, la seva XXVI exposició anual, que comprenia trenta noms diferents i seixanta-tres obres. En la impossibilitat de poder-nos referir a tots els expositors, que oferien un conjunt força remarcable, direm només que hi hem trobat les nostres primeres signatures d'aquarellistes: *Rafael Estrany*, *C. Barnadas*, *C. Bécquer*, *C. Olivé*, *F. d'A. Planas-Dòria*, *P. Sabaté*, *J. Franc*, *Agustí Antiga*, *Marià Ferrer* i *Joan Llaveries*.

El paisatgista *Antoni Mut* hi ha exposat, del 16 al 29 de maig, una sèrie de vint-i-tres paisatges gairebé tots catalans (Costa Brava, Sant Hilari, Vallès, Andorra, etc.), realitzats amb molt d'amor i amb un gran sentit del verisme pictòric.

La pintora *Eugènia Loutchinski* hi ha exposat, del 16 al 29 de maig, vint obres, entre pintures a l'oli i al pastell, entre elles diversos retrats de dona, molt reeixits i diverses pintures de gènere fetes amb una tècnica sòbria i conscienciosa.

Amb motiu del I Congrés Jurídic Català s'ha celebrat, del 16 al 29 de maig, una exposició d'obres d'art realitzades per advocats; en total, cinquanta. Signaven les escultures, els senyors *Bertran* i *Musitu* i *J. Nolla*; les pintures, els senyors *R. Bastardas*, *Armengol*, *Rebalso*, *Bilbeny*, *Sag-*

nier, Trullol, Soler Poch, Peris, Mas de Xexàs, Arnau, Gil i Gil, Cases Abarca, Duran Reynals, Larramendi, Espriu, Lasplatas i de Moy, i els dibuixos els senyors Armentera, Moragues, Espoy, Picó i Villàries.

Ramon Peris hi ha exposat vint-i-vuit obres originals, algunes d'elles de gran tamany, i dues còpies de Goya. L'autor hi ha tingut més preocupacions literàries que pictòriques i tot plegat ha mostrat una obra en formació, que barboteja encara i que potser amb el temps es depurarà.

El pintor *Joan Cardona* hi ha exposat una sèrie de tretze figures, totes elles concebudes dintre el convencionalisme propi d'aquest artista: gitanes, noies i nois amb arreaments ultracolorístics que accentuen l'artifici del model, àdhuc quan l'autor sembla esforçar-se a una major naturalitat.

Kurt Leyde hi ha exposat trenta-dues teles amb temes paisatgístic i de figura de Catalunya, Mallorca, Marroc i Guatemala, tot fet amb molta llum i molta vibració, especialment els paisatges, precisos, nets, verídics en llur majoria. Els tipus catalans, amb molt de caràcter.

Daniel Sabater hi ha exposat dos retrats de dona, els dels pintors Calsina i Vila-Puig i dos retrats d'infants, un de nen i un de nena; aquest darrer molt agosarat de color i d'una gran intensitat. Presidia aquesta exposició un capritx macabre intítulat «Siglo XX».

LLIBRERIA CATALÒNIA

L'Agrupació de l'Art Logicòfol hi ha realitzat, en la primera quinzena de maig, una exposició col·lectiva de pintures surrealistes i oníriques que despertà viu interès.

Francesc Marcé hi ha exposat, del 16 al 30 de maig, quatre belles notes de color a l'oli amb paisatges menorquins i seixanta-tres dibuixos acolorits, fets amb fuga i inspiració. Remarcables, les sis sèpies de Menorca i les deu del Port de Barcelona.

SALA OASIS

Del 2 al 16 de maig, exposició col·lectiva dels artistes que formen penya a l'Oasis, ninotaires, dibuixants, aquarellistes, escenògrafs, lacadors, ceramistes, escultors, pintors i ceramistes, amb un total de més de seixanta obres.

Del 23 de maig al 5 de juny, *Fèlix Büttner* hi ha exposat més de quaranta obres, entre elles quinze pintures amb vistes panoràmiques o particulars de Barcelona, realitzades amb una aguda visió i amb aplom tècnic. Les altres obres eren dibuixos acolorits, notes de color, bodegons, apunts de paisatge, fets amb fuga i calor.

LA PINACOTECA

Jaume Mercadé hi ha exposat, del 2 al 15 de maig, dinou pintures originalíssimes per llur primitivisme i llur precisió ingenu: diverses vistes de Poblet i del Camp de Tarragona i quatre natures mortes.

El paisatgista *Lluís Mercader* hi ha exposat, del 16 al 29 de maig, disset pintures a l'oli amb paisatges del centre de França, plens de finor, de delicadesa i d'harmonia: ma-

sies engraellades de verdor, cruïlles rústiques envoltades de frondositats, estanys i canals i rius que emmirallen la verdor, cels pàl·lids i tranquils i teulades de lapislàtzuli o de teules rogenques dins una atmosfera de pau.

L'animalista *Pere Inglada*, com els anys anteriors, ha exposat en aquesta Sala una trentena de tintes de Xina, amb motius del «turf» i de music-hall, alats, deliciosos, graciosos, plens de moviment, de verba i de fuga. L'exposició ha durat del 16 al 29 de maig.

Inaugurada el 30 de maig, la primera exposició de paisatges a l'oli de *Francesc d'A. Arderiu*, revela tot un temperament de colorista, que pinta a plena pasta, sense gaires dubtes. Les seves divuit teles són fetes amb valentia i decisió i fidels, sempre, a la realitat visual i cromàtica.

SALA RENART

El dibuixant *P. Prat i Ubach* hi ha exposat, durant la primera quinzena de maig, una trentena de dibuixos molt correctes i delicats.

GALERIES SYRA

Josep O. Jausam hi ha exposat, del 2 al 15 de maig, vuit pintures a l'oli, aspectes urbans, paisatges, figures, flors, etc. Pintura pastosa, ambiciosa de tècnica i no exempta de qualitats.

La senyora *Àngels Santos* hi ha exposat, del 2 al 15 de maig, tretze pintures ingènues i plenes de feminitat i no exemptes de fuga i d'inspiració: cinc figures, un grup de nens i set paisatges i fantasies d'un primitivisme emotiu.

Del 16 al 29 de maig, *Pere Créixams* hi ha exposat una vintena d'obres d'un sabor personalíssim, plenes d'ambició i d'inquietud: uns dibuixos fins, intencionats, moguts, intensos i uns quants monotips d'una coloració estrident.

Del 16 al 29 de maig, el pintor *Vilà Marquès* hi ha exposat vint-i-vuit petits paisatges fets amb consciència i bon gust.

Del 16 al 29 de maig, *Ramir Planes* hi ha exposat una sèrie de vint paisatges lluminosos i vibrants, fets a diversos indrets de Catalunya, com Serrat, La Garriga, Riells, el Congost, Taradell, Can Toni Gros, Sant Feliu de Pallarols, Sant Martí Sapresa i la platja de Fornells; aquesta darrera platja li ha donat motiu per a diverses vistes al mar.

El pintor *Grau-Sala* hi ha inaugurat el 30 de maig la seva exposició de dotze ventalls, cinc guaxes, cinc dibuixos i una pintura a l'oli; tot això compost amb aquell primitivisme decadent tan seu, amb temes innocents de noies, flors, ocells, etc., resolts amb un gran sentit decoratiu. Bella la pintura; deliciosos els ventalls, i els altres dibuixos, d'un barroquisme ple d'ingenuïtat.

Ramon Aulina de Mata hi ha inaugurat el 30 de maig una exposició de divuit apunts de tipus de danses (ballets russos), escenes teatrals (la Passió d'Olesa) i altres temes, resolts amb facilitat i sobrietat.

El pintor *Lluís M. Güell* hi ha exposat del 30 de maig al 12 de juny, una dotzena de dibuixos lleugerament aquarellats amb temes paisatgístics molt esquematitzats.

JOAN REBULL: MONUMENT A BOFILL I MATAS

FREDERIC MARÉS: MONUMENT A FRANCESC LAYRET. FOTO SERRA

D O S M O N U M E N T S

CATALUNYA compta amb dos nous monuments públics d'una gran dignitat artística. El primer d'aquests dos monuments és el dedicat a la memòria de Francesc Layret, que es dreça a la plaça de Sepúlveda, a Barcelona, i fou solemnement inaugurat el 19 d'abril d'enguany. Està format per un bell conjunt escultòric de quatre figures allegòriques, obra de l'artista Frederic Marés. La figura alada de l'ideal de Justícia que domina el grup no treu valor ni harmonia a les altres figures d'un sentit més realista i que juntament amb ella formen el conjunt, tot ell realitzat

amb un gran sentit de les proporcions i del símbol que representa.

L'altre monument té un caràcter més íntim: és una estela col·locada en un lloc rústec del Montseny, a la cova de la Font de l'Oreneta, a honor del poeta Guerau de Liost (Jaume Bofill i Matas). L'estela és obra de Joan Rebull i representa el poeta, el seu germà i un gos que tornen de cacera. Amb aquest grup hom ha volgut perpetuar la memòria de l'inspirat cantor del Montseny, realitzant en part el desig que el poeta havia expressat en un dels seus poemes. M.

EDICIONS D'ART

EL LLIBRE DE LES FLORS

Cal predicar l'amor al llibre. I cal predicar-lo amb l'exemple, fent-lo estimar, no sols pel seu contingut, sinó també per la materialitat de la seva composició, pel seu ornament, per la qualitat de les seves il·lustracions, pel seu paper, presentació, etc. I aquest amor cal fer-lo néixer en l'infant, perquè s'avesi a considerar el llibre com un amic fidel, prometedor de gaudis espirituals i orgull dels artistes que l'han compost.

Per a inculcar a l'infant aquest amor — que tants de bells fruits pot produir més endavant — i per a fer-li estimar el llibre i els seus autors i molt especialment el llibre artísticament presentat que és sempre el resultat d'una cultura i d'un gust refinats, res no és més escaient que ensinistrar-lo en els secrets de la seva elaboració i encara més fer-lo col·laborar com a autor, com a decorador, com a impressor i com a relligador.

Així ho ha entès i no devem escatimar-li els elogis, puix que se'ls mereix, el doctor Josep Estadella, director de l'Institut-Escola de la Generalitat de Catalunya, que tot donant-los una idea pràctica de com s'elabora un llibre, ha fet produir als seus deixebles un bell volum intítulat *Llibre de les Flors*, redactat i il·lustrat per ells mateixos i estampat a diverses tintes als obradors del mateix Institut-

Escola. L'obra s'ha tirat només a 140 exemplars, deu per a bibliòfil i trenta en paper de fil.

No és aquesta la primera obra eixida dels obradors de l'Institut-Escola. Amb anterioritat, els alumnes d'un dels diversos grups que componen l'Institut-Escola havia editat, a la classe de treballs manuals un petit llibre intítulat «Història d'una pera». Al *Llibre de les Flors* hi han col·laborat alumnes de diversos grups escolars. L'edat d'aquests alumnes oscil·la entre els deu i els setze anys.

El volum comprèn 22 composicions literàries, cinc en prosa i les restants en vers. I totes elles, que no excedeixen d'una pàgina, són enquadrades dins d'una orla verda molt sobria i s'enfronten amb un bell dibuix estilitzat que els serveix d'il·lustració adient. Aquesta il·lustració respon al contingut del text; és a diversos colors, feta sobre linòleum i tirada en un full a part que va enganxat damunt del paper. Això dona al volum una riquesa tipogràfica que resulta de molt bon gust. Ni el text ni les il·lustracions, tenint en compte que és una obra escolar, no traeixen sempre l'extrema joventut de llurs autors o autores, puix que hi ha textos veritablement exquisits que acusen una veritable traça literària i il·lustracions que podrien signar artistes professionals. Ací, la ingenuïtat no és postissa, com en tants d'artistes que la simulen i això és un altre encís del llibre. Per a acabar de donar una idea d'aquestes il·lustracions, que són sempre a base d'una flor (en el cas del blat és a base d'espigues), direm que responen als títols següents: ginesta, ametller, rosella, corretjola, narcís, englantina, botó d'or, tomaní (cap d'ase), blat, fanalets, margarida, pensament, dàlia, gardènia, boixac, castanyer bord, lliri d'aigua, primavera, sàlvia, nimfea, clavell i rosa. I tot plegat fa una bella lliçó de Botànica que, amb l'amor al llibre, de què parlàvem abans, suscita l'amor a les flors.

M.

BIBLIOGRAFIA

ESTÈTICA. — Acaba de sortir, editat per la Biblioteca Filosòfica de l'Institut d'Estudis Catalans, un llibre d'Estètica, obra del senyor Francesc Mirabent. És un llibre importantíssim, del qual caldrà parlar detingudament: llibres sobre Estètica no són pas freqüents a Catalunya, a Ibèria; cal, doncs, assenyalàr amb pedra blanca aquest bell tractat *DE LA BELLESA*, el qual es subtitula: «Iniciació als problemes de l'Estètica, disciplina filosòfica». L'edició és pulcríssima, com tot el que publica l'Institut. J. S.

ART

PUBLICA DEU NÚMEROS CADA ANY
DELS QUAIS UN EXTRAORDINARI.
ELS NÚMEROS CORRENTS
CONSTARAN DE 32 PAGINES

Preu del número corrent:

4 pessetes
ESTRANGER 6 »

Preu del número extraordinari:

10 pessetes
ESTRANGER 12 »

PREU DE LA SUBSCRIPCIÓ
compres el número extraordinari:

35 pessetes
ESTRANGER 50 »

BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Sr. Administrador
de la revista ART

LLIBRERIA CATALONIA
Ronda Sant Pere, 3 - Barcelona

El sotasignat Sr.

habitant

..... n.º pis

població

es subscriu al Volum III (deu números)
de la revista ART (publicació de la
Junta Municipal d'Exposicions d'Art)
i farà efectiu el seu import: TRENTA
CINC PESSETES, en rebre el
número primer.

..... d del 1936

(signatura)

15

JUNTA MUNICIPAL D'EXPOSICIONS D'ART

PRESIDENT

SENYOR CARLES PI I SUNYER

ALCALDE DE BARCELONA

VICE-PRESIDENT

DOCTOR CRISTIÀ CORTÈS

CONSELLER-REGIDOR DE CULTURA

VOCALS

DOCTOR BENET MORI

CONSELLER DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA

SENYOR RAMON COLL I RODÉS

CONSELLER DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA

SENYOR FREDERIC MARÉS

PRESIDENT DEL SALÓ DE BARCELONA

SENYOR MIQUEL FARRÉ

VOCAL DE LA J. D. DEL SALÓ DE BARCELONA

SENYOR FRANCESC LABARTA

PRESIDENT DEL SALÓ DE MONTJUÏC

SENYOR JOSEP VILADOMAT

VOCAL DE LA J. D. DEL SALÓ DE MONTJUÏC